

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария К. Гикова, доктор, член на Научно жури
(Заповед №2020/11.11.2013г.)

Относно: Представеният за официална защита дисертационен труд от д-р **Евелина Емилова Милошова**, докторант самостоятелна форма на обучение към катедра „Спортна медицина“ при НСА „В. Левски“, на тема **„Морфофункционални характеристики на състезатели по фехтовка“** за присъждане на ОНС „доктор“ по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“, професионално направление 7.4 „Обществено здраве“, научен ръководител доц. д-р Диана Димитрова, доктор

Дисертационният труд разглежда морфологичните и функционални адаптационни промени в организма на състезатели по фехтовка. Актуалността на избраната тематика е несъмнена, имайки предвид зависимостта на спортното постижение от размера, формата и строежа на тялото и отражението на специфичните натоварвания върху организма на спортистите. Разработката е изключително интересна, с практическа насоченост и няма съмнение в нейната дисертабилност.

Представеният от д-р Милошова труд е в обем 210 стандартни страници плюс 8 стр. приложения. Резултатите са представени в 65 таблици (допълнително 16 в приложенията), онагледена е с 79 фигури. Ползваната литература включва 237 заглавия, от тях 201 на латиница и 36 на кирилица, по-голямата част от последните 10 години. Дисертацията следва класическата структура на такъв род научни трудове: увод в обем 1 стр.; литературен обзор 34 стр., разделен в 6 раздела, завършващ с постановка на проблема; цел и задачи 1 стр., организация и методика на изследването 12 стр.; резултати и анализ 110 стр., 2 стр. изводи и препоръки.

Работата предлага многомерни научни задачи, отговаря на редица въпроси за механизмите на адаптация, морфологичния и функционален статус на състезателките и решава актуални проблеми на спортния травматизъм при фехтовка, подбора и тренировъчния процес във всички нива на спортната подготовка. Успехът в разработката на темата в голяма степен се дължи на добрата научна подготовка на дисертантката. Следва да се отбележи демонстрираната от Милошова компетентност в областта на спортната медицина, антропологията, статистически методи за анализ интерпретация на получените резултати. Работата е добре онагледена таблично и графично.

В глава първа Милошова не се задоволява с обикновен преглед на литературните източници, а съумява системно да обвърже антропометричните характеристики на спортисти с акцент на тези при фехтовка, състав на телесна маса, соматотип, морфологична асиметрия на крайниците и влиянието на натоварванията върху физическото развитие и дееспособност при системни занимания със спорт. При това анализът носи в себе си редица творчески аспекти, проведен е с научно обоснована критичност от позицията на изграден специалист. Систематизирани са проблемите, които не са достатъчно проучени и ще се търси отговор в дисертационния труд. Формулирана е постановка на проблема, произтичаща от направения обзор.

Целта е ясна и точна. Задачите в правилна логическа последователност очертават пътя на научното изследване за достигане на поставената цел.

Изследвани са 350 състезатели по фехтовка, разделени по пол, оръжие и изследвани параметри, характеризиращи морфологичния статус. Разгледани и подробно описани са изследваните антропометрични характеристики, показателите за състава на телесната маса и соматотипа, тестовете за физическа дееспособност, проучването на травматизма чрез директен мониторинг на състезания и анкета, както и използваните математико-статистически методи – вариационен анализ, честотен анализ, сравнителен и графичен анализ.

Главата “Резултати и анализ” е несъмнено с най-голяма тежест. Подробно са анализирани получените резултати от антропометричните показатели, състав на телесната маса, соматотип, тестовете за физическа дееспособност, морфологичната асиметрия на крайниците и травматизма при изследваните опитни лица. Направеният сравнителен анализ на получените резултати с тези по литературни данни е особено ценен и информативен.

Отлично впечатление оставя приложения с вещина цялостен системно-структурен подход за анализ и интерпретация на получените данни.

Изводите и препоръките са конкретни и логично следват от получените резултати и направения анализ.

Според мен теоретичните и научно-приложни приноси на дисертационния труд са следните:

1. Събраната огромна база данни за морфологичните и функционални адаптационни промени при състезатели, занимаващи се системно с фехтовка.
2. Направеният сравнителен анализ на травматизма при състезателите по анкетни и литературни данни и чрез директен мониторинг на състезания и изясняване на структурата му.

3. Разкритата специфична морфологична асиметрия на крайниците, като резултат от боевата стойка и особеностите на натоварването във фехтовката.
4. Данните могат да се използват при подбора, за мониторинг на ефективността на тренировъчния процес, за профилактика на травматизма.

По темата са представени 3 публикации в рецензирани издания.

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява най-важното от дисертационния труд.

В **заключение** трябва да отбележа, че на нашето внимание е предложен един завършен научен труд, отговарящ на всички изисквания за докторска дисертация. Изяснени са адаптационните промени при състезатели под въздействие на физически натоварвания, характерни за фехтовката. Базата получени данни може да бъде използвана както при подбора, така и при проследяване ефективността на тренировъчния процес. Разгледана е структурата, причините и механизмите на травмите при този спорт и са дадени препоръки за профилактиката им. Докторантката се е изявила като знаещ и можещ специалист и научен работник. Въз основа на всичко гореизложено давам положителна оценка на дисертацията на **д-р Евелина Емилова Милошова** на тема **„Морфофункционални характеристики на състезатели по фехтовка ”** и предлагам да и бъде присъдена образователната и научна степен “доктор”.

Подпис:
(доц. д-р Мария К. Гигова, доктор)